

LATVIJAS TREŠAIS NACIONĀLAIS ATVĒRTĀS PĀRVALDĪBAS RĪCĪBAS PLĀNS

Vidusposma izvērtējums

2017. gada 1. augusts - 2018. gada 30. jūnijs

Valsts kanceleja

2019. gada februāris

Satura rādītājs

1. Ievads.....	4
2. OGP Neatkarīgā novērtēšanas mehānisma rekomendācijas.....	5
3. Plāna izpildes rezultāti.....	6
1.apņemšanās: EFEKTĪVĀKA SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA LĒMUMU PIEŅEMŠANAS PROCESĀ.....	6
2. apņemšanās: VIENOTS TIESĪBU AKTU PROJEKTU IZSTRĀDES UN SASKAŅOŠANAS PORTĀLS UN E-PAKALPOJUMS "TIESĪBU AKTU PROJEKTU SABIEDRISKĀ APSPRĒŠANA".....	12
3. apņemšanās: LATVIJAS ATVĒRTO DATU PORTĀLA IZVEIDE, IESAISTOT SABIEDRĪBU ATVĒRTO DATU KOPU ATLASĒ.....	15
4. apņemšanās: LĒMUMU PIEŅEMŠANAS PROCESA UN LOBĒŠANAS ATKLĀTUMS.....	17
5. apņemšanās: IESPĒJA SABIEDRĪBAI INTERAKTĪVĀ VEIDĀ IEPAZĪTIES AR VALSTS BUDŽETA LĪDZEKĻU IEGULDĪJUMU UN SASNIEDZAMAJIEM REZULTĀTIEM.....	19
6. apņemšanās: VEICINĀT EFEKTĪVA TRAUKSMES CELŠANAS MEHĀNISMA IZVEIDI.....	20
7. apņemšanās: VEICINĀT IZPRATNI PAR VĒRTĪBĀM UN ĒTIKU VALSTS PĀRVALDĒ.....	24
8. apņemšanās: VIRZĪTIES UZ "NULLES BIROKRĀTIJU".....	27
9. apņemšanās: ATKLĀTĪBA UN EFEKTIVITĀTE PUBLISKO IEPIRKUMU JOMĀ.....	30
10. apņemšanās: ATKLĀTĪBA UN ATBILDĪBA PUBLISKO PERSONU KAPITĀLSABIEDRĪBU PĀRVALDĪBAS JOMĀ.....	33
11.apņemšanās: ATKLĀTĪBA PAR UZŅĒMUMIEM, KAS DARBOJAS LATVIJĀ, UN TO PATIESAJIEM LABUMA GUVĒJIEM.....	36
12. apņemšanās: PĒTĪJUMU UN DATU PIEEJAMĪBA UN IZMANTOŠANA PIERĀDĪJUMOS BALSTĪTĀ LĒMUMU PIEŅEMŠANĀ UN SABIEDRĪBĀ.....	38
Plāna īstenošana, uzraudzība un izvērtēšana.....	40

Saīsinājumi	
ES	Eiropas Savienība
ESPD	Eiropas vienotais iepirkuma procedūras dokuments
IUB	Iepirkumu uzraudzības birojs
OGP	Atvērtās pārvaldības partnerība (<i>Open Government Partnership</i>)
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (<i>Economic Co-operation and Development Organisation</i>)
KNAB	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
LAD	Lauku atbalsta dienests
LATA	Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācija
LIKTA	Latvijas informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociāciju
LU SZF SPPI	Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Sociālo un politisko pētījumu institūts
LSA	Latvijas Sociologu asociācija
MK	Ministru kabinets
PKC	Pārresoru koordinācijas centrs
SIF	Sabiedrības integrācijas fonds
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VAS	Valsts administrācijas skola
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VK	Valsts kanceleja
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
TAP portāls	Vienotais tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāls

1. Ievads

Šis ir Latvijas trešā nacionālā atvērtās pārvaldības rīcības plāna (turpmāk – rīcības plāns) vidusposma izvērtējums.

Rīcības plāns izstrādāts pamatojoties uz to, ka Latvija kopš 2011.gada piedalās Atvērtās pārvaldības partnerībā (OGP), starptautiskā iniciatīvā, kuras dalībvalstis ik divus gadus izstrādā nacionālos rīcības plānus un par tiem gatavo vidusposma un gala novērtējumus.

Rīcības plāns tika apstiprināts Ministru kabinetā 2017. gada 7. novembrī. Tas aptver divus gadus - no 2017. gada 2. līdz 2019. gada 1. pusgamam. Rīcības plāna pilns teksts ir pieejams [šeit](#).

Šis ziņojums - rīcības plāna vidusposma izvērtējums – sniedz informāciju par paveikto laika posmā no 2017. gada novembra līdz 2018. gada jūnijam.

Izvērtējumā vienkopus apkopota informācija par paveikto Latvijā, veicinot atvērtāku pārvaldību dažādās jomās un nozarēs.

Izvērtējums balstīts informācijā, kura par rīcības plāna izpildi sniegušas iesaistītās valsts pārvaldes iestādes (iesaistītās ministrijas un to padotības iestādes, KNAB, VK, VAS), kā arī plāna sadarbības partneri – nevalstiskās organizācijas, akadēmiskās un biznesa vides pārstāvji.

Izvērtējums sniedz priekšstatu par to, kādas ir galvenās iniciatīvas, kas šobrīd tiek īstenotas Latvijā, lai veicinātu atvērtāku pārvaldību – atbildīgu, atvērtu un sabiedrībai pieejamu valsti, kas izmanto modernas tehnoloģijas un inovāciju.

Par izvērtējuma metodoloģiju

Šā vidusposma izvērtējuma izstrādē ņemtas vērā gan Latvijā, gan OGP ietvaros noteiktās prasības.

MK 2014. gada 2. decembra noteikumi Nr. 737 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi" paredz, veicot tādu attīstības plānošanas dokumentu ietekmes izvērtējumu, kuru izstrādi nosaka Latvijas starptautiskās saistības, pēc iespējas ievērot šajos noteikumos noteiktās prasības, ciktāl tas nav pretrunā ar attiecīgajos starptautiskajos dokumentos noteiktajām prasībām. Starpposma ietekmes izvērtējumu veic, lai novērtētu īstenotās politikas ietekmi, mērķu un plānoto rezultātu sasniegšanu, skaidro atkāpes no rezultatīvajiem rādītājiem, analizē ārējās vides izmaiņas, iesaistīto institūciju paveikto un tā ietekmi uz mērķu un rezultātu sasniegšanu, apzina dokumenta īstenošanā ieguldītos resursus un to izlietojuma efektivitāti un apzina politikas mērķa grupu viedokli.

OGP prasība ir - izstrādāt vidusposma pašnovērtējuma ziņojumu (*mid-term self-assessment report*).¹ Tam jāparāda progress plāna īstenošanā, ietverot īsu informāciju par katru apņemšanos un sasniegtajiem rezultātiem. Ziņojumā var ietvert progresa un rezultātu kopsavilkumu. Ar ziņojumu veicina izpratni par atvērtu pārvaldību un kā tā palīdz risināt valsts sociālās, ekonomiskās un politiskās problēmas.

Papildus OGP Neatkarīgā novērtēšanas mehānisma (*Independent Reporting Mechanism*) ietvaros tiek gatavots neatkarīgs novērtējuma ziņojums, kas ir publiski pieejams.²

¹ OGP. Government Point Of Contact Manual (sadaļa "Self-Assessment Report Guidance"). 2017. Skatīt: https://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/OGP_POC-Manual_2017_EN.pdf

² Par OGP Neatkarīgā novērtēšanas mehānisma izvērtējumiem: <https://www.opengovpartnership.org/about/independent-reporting-mechanism>

2. OGP Neatkarīgā novērtēšanas mehānisma rekomendācijas³

Šajā sadaļā iekļautas OGP Neatkarīgā novērtēšanas mehānisma izvērtējumā par iepriekšējo rīcības plānu sniegtās rekomendācijas un informācija par to izpildi.

Rekomendācija	Informācija par izpildi
Noteikt Memoranda padomi kā regulāro forumu Atvērtās pārvaldības partnerības jautājumu definēšanai un uzraudzībai.	Šajā plānā noteikts, ka Memoranda padome uzrauga tā izpildi.
Nākamajā rīcības plānā iekļaut aktivitātes, kuras ir precīzi definētas, ambiciozas un kuras iespējams īstenot divos gados.	Cik iespējams, šajā plānā iekļautas izmērāmas aktivitātes, kas īstenojamas tā izpildes termiņā. Lai veidotu ambiciozāku plānu, iekļautas jaunas jomas, piemēram, publiskie iepirkumi, patiesā labuma guvēji, valsts budžeta atklātums.
Atvērtā procesā noteikt atvērto datu iemantošanas iespējas labākas politikas veidošanā, un prioritāri atvērt tās datu kopas, kas ir visvairāk pieprasītas, piemēram, valsts budžeta datus.	Sabiedrības iesaiste to datu kopu noteikšanā, kas ir prioritāri atveramas, ir viens no šī plāna pasākumiem. Tāpat iekļauta apņemšanās par informācijas sniegšanu sabiedrībai par valsts budžetu.
Noteikt veidus, kā labāk sasniegt iesaistītās puses agrākajos politikas attīstības posmos un kā proaktīvi sasniegt neorganizētas un mazaizsargātas sabiedrības grupas.	Šī rekomendācija ņemta vērā 1.apņemšanās. Veiktā aptauja par sabiedrības līdzdalību arī apliecināja nepieciešamību iesaistīt sabiedrību agrīnā stadijā un veidot proaktīvāku komunikāciju. Pie rekomendācijā teiktā aktualizēšanas norit darbs.
Paplašināt APP rīcības plāna tematu lokus, iekļaujot arī tādus prioritārus virzienus kā mediju politika un caurspīdīgums korporatīvajā sektorā.	Plānā iekļautas vairākas jaunas tēmas, paplašinot iepriekšējo plānu tēmu loku, tostarp 10.apņemšanās - caurspīdīgums korporatīvajā sektorā.

³ Neatkarīgais novērtēšanas mehānisms. Latvijas progresa ziņojums. 2015-2016. https://www.opengovpartnership.org/sites/default/files/Latvia_Progress-Report_2015-2017.pdf

3. Plāna izpildes rezultāti

1.apņemšanās: Efektīvāka sabiedrības līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā

Atklātība un līdzdalība - valsts pārvaldes vērtībās

Ministru kabinets 2018. gada 21. novembrī pieņēma jaunu tiesisko regulējumu - MK 2018. gada 21. novembra ieteikumus Nr. 1 Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi. Tajos ietvertas septiņas valsts pārvaldes vērtības, kas atspoguļo valsts pārvaldes misiju un kalpo kā valsts pārvaldē nodarbināto vadmotīvs. Viena no šīm septiņām valsts pārvaldes vērtībām ir - **atklāta un sabiedrībai pieejama valsts pārvalde** (atklātība un līdzdalība).

Tāpat MK 2018. gada 21. novembra ieteikumi ietver šai vērtībai atbilstošus ētikas (rīcības, uzvedības) pamatprincipus: mērķtiecīga sabiedrības informēšana un lēmumu skaidrošana, savlaicīga ieinteresēto pušu apzināšana un atbilstoša to iesaiste, kā arī lietotāju pieredzes vērtēšana un izmantošana valsts darbā.

Šī vērtība skatāma kontekstā ar 2002. gadā Valsts pārvaldes iekārtas likumā ietvertu mērķi nodrošināt atklātu un sabiedrībai pieejamu valsts pārvaldi. Valsts pārvaldes iekārtas likums arī nosaka valsts pārvaldes pienākumu informēt sabiedrību par savu darbību un vispārīgi nosaka sabiedrības līdzdalības veidus, uzsverot, ka iestādes savā darbībā iesaista sabiedrības pārstāvjus un sabiedrībai nozīmīgos jautājumos rīko publisku apspriešanu. Kā sabiedrības līdzdalību organizēt, sīkāk noteikts Ministru kabinetā apstiprinātajā sabiedrības līdzdalības kārtībā.⁴

Sabiedrības līdzdalības konference

2018. gada 29. augustā Valsts kanceleja rīkoja sabiedrības līdzdalībai veltītu konferenci "*Informēšana -> Līdzdarbība*". Tajā piedalījās ap 130 dalībnieku no valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī no nevalstiskā sektora. Konference tika rīkota sadarbībā ar Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomi.

Konferenci atklāja Ministru prezidents Māris Kučinskis. Konferencē uzstājās Valsts kancelejas direktors un Memoranda padomes vadītājs Jānis Citskovskis, Dr.sc.vad., LU docente Lilita Seimuškāne un biedrības *Ascendum* valdes priekšsēdētāja, Memoranda padomes vadītāja vietniece Zaiga Pūce.

Konferencē tika prezentēti četri līdzdalības labās prakses piemēri – Skola 2030, Cēsu pašvaldības pieredze sabiedrības iesaistē, biedrības *Dzīvnieku brīvība* darbs, kā arī aktīva sabiedrības pārstāvja personīgās pieredzes stāsts (Lolita Tomsone, Žaņa Lipkes memoriāla direktore).

Konferences otrajā daļā notika trīs darbnīcas:

- 1.darbnīca - Memoranda padomes formāta pilnveide
- 2.darbnīca - Sabiedrības līdzdalības pilnveide pašvaldībās
- 3.darbnīca - Sabiedrības līdzdalības pilnveide valsts pārvaldes iestādēs.

---

⁴ Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumi Nr. 970. Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā. Skatīt: <https://likumi.lv/doc.php?id=197033>

Ar konferences atskata informāciju, prezentācijām un darbnīcu galvenajām atziņām var iepazīties MK tīmekļvietnē.⁵

Atbildīgie par sabiedrības līdzdalību valsts pārvaldē

Lai atvieglotu saziņu ar ministrijām un padotības iestādēm, tajās nozīmētas atbildīgās amatpersonas sabiedrības līdzdalību jautājumos. 2018. gada augustā Valsts kanceleja to sarakstu aktualizēja un tas ir pieejams Ministru kabineta tīmekļvietnē: <http://www.mk.gov.lv/content/kontakti-0>

Sabiedrības līdzdalības veicināšana tiesību aktu izstrādē

2018. gada novembrī Valsts iestāžu juridisko dienestu vadītāju sanāsmē Valsts kanceleja sniedza prezentāciju par sabiedrības līdzdalību valsts pārvaldes darbā, kas ir pieejama Tiesību aktu izstrādes ceļvedī (tiešsaistes vietne).⁶

NVO un Ministru kabineta sadarbības memorands un padome

Kopš 2005.gada nevalstiskās organizācijas Latvijā var pievienoties [nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memorandam](#). Šobrīd memorandam ir pievienojušās **436** NVO.

Ik mēnesi Ministru kabineta ēkā tiekas [Memoranda padome](#). Tajā kopīgi strādā astoņi demokrātiski ievēlēti NVO pārstāvji un valsts institūciju pārstāvji. Padomes uzdevums ir sekmēt NVO un valsts institūciju sadarbību šādos virzienos:

- efektīva un sabiedrības interesēm atbilstoša valsts pārvaldes darbība,
- pilsoniskās sabiedrības iesaiste lēmumu pieņemšanas procesos, un
- pilsoniskās sabiedrības attīstība.

Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padome 2018. gada 26. septembrī

⁵ Vairāk informācijas par konferenci "Informēšana → Līdzdarbība": <http://www.mk.gov.lv/lv/aktualitates/sabiedrības-iesaiste-butiska-ir-atgriezeniskas-saites-nodrosinasana>

⁶ Saite uz prezentāciju Tiesību aktu izstrādes ceļvedī: <https://tai.mk.gov.lv/protokoli>

Aptauja par sabiedrības līdzdalību

Lai uzlabotu sabiedrības līdzdalību valsts institūciju un pašvaldību darbā, balstoties pierādījumos, no 2018. gada 16. jūlija līdz 16. augustam Valsts kanceleja veica divas aptaujas:

- ✚ valsts un pašvaldību institūciju viedoklis par sabiedrības līdzdalību valsts un pašvaldību iestāžu darbā, un
- ✚ sabiedrības viedoklis un pieredze sabiedrības līdzdalības jomā.

Atbildes sniedza 97 valsts un pašvaldību institūcijas, tajā skaitā atbildēja visas ministrijas, vairākas to padotības iestādes un 67 pašvaldības un to padotības iestādes. No sabiedrības pārstāvjiem tika saņemtas 155 atbildes (aptaujas respondenti vairumā gadījumu ir klasificējami pie sabiedrības aktīvās daļas).

Aptauja iezīmēja vairākus uzlabojumus, kas būtu nepieciešami sabiedrības līdzdalības jomā. Sabiedrības pārstāvji, kas piedalījās aptaujā, atzina, ka valsts pārvaldes un pašvaldību iestāžu informācija par līdzdalības iespējām lielākoties nav pietiekami savlaicīga, pietiekama un saprotama. Sabiedrības pārstāvjiem, kas līdzdarbojas, ir nepietiekama atgriezeniskā saite par viņu priekšlikumiem un tālāko projekta virzību.

Savlaicīgi un regulāri sniedzot pilnvērtīgu informāciju par procesu un izskatāmajiem materiāliem, līdzdalība varētu palielināties. Aptaujas rezultāti arī skaidri iezīmē nepieciešamību informēt sabiedrību mazāk formālā veidā un tieši sazināties ar potenciāli līdzdarboties ieinteresētajiem sabiedrības pārstāvjiem. Valsts un pašvaldību iestāžu atbildes liecina, ka efektīvākais veids, kā informēt sabiedrību par līdzdalības iespējām ir informācijas izplatīšana sociālajos tīklos, izsūtīšana pa e-pastu, prezentācijas, preses konferences.

Gan sabiedrības, gan valsts un pašvaldību iestāžu atbildes norāda uz to, ka nepieciešams iesaistīt pilsonisko sabiedrību jau agrīnajās stadijās, kad tiek apzinātas problēmas un meklēti risinājumi.

Valsts kanceleja aptaujas rezultātus prezentēja 2018.gada 29.augusta konferencē,⁷ un to kopsavilkums 2018.gada decembrī tika nosūtīts aptaujas dalībniekiem.

Aptauja tika veikta ar mērķi izstrādāt sabiedrības līdzdalības izvērtējumu un sniegt ieteikumus uzlabojumiem.

Sabiedrības līdzdalības pētījumi un labā prakse

2019. gadā, turpinot darbu pie sabiedrības līdzdalības veicināšanas, iecerēts izstrādāt vadlīnijas sabiedrības līdzdalības nodrošināšanai. 2018. gada darbs un citu valstu prakse parāda, ka lietderīgs būtu tieši praktisks atbalsts (vadlīnijas, konsultācijas), kā ikdienā nodrošināt sabiedrības līdzdalību valsts pārvaldes darbā.

---

⁷ Skatīt Valsts kancelejas direktora Jāņa Citkovska prezentāciju:
http://www.mk.gov.lv/sites/default/files/attachments/2_i_dala_janis_citkovskis.pdf

Sabiedrības līdzdalības vadlīnijas izstrādātas, piemēram, Īrijā⁸, Austrijā⁹, Itālijā, Lielbritānijā un nesēn arī Lietuvā.

Arī starptautiski sabiedrības līdzdalības jautājumi ir aktuāli. 2017. gadā izstrādātas Eiropas Padomes Vadlīnijas pilsoniskai līdzdalībai politiskajā lēmumu pieņemšanā (*Guidelines for civil participation in political decision making*).¹⁰ OECD Regulatīvās pārvaldības komitejā 2018. gadā norit darbs pie labās prakses vadlīnijām sabiedrības līdzdalības nodrošināšanai tiesību aktu izstrādē (*Best Practice Principles on Stakeholder Engagement*).

NVO iesaiste nozares politikas veidošanā

2018. gada maijā Kultūras ministrija organizēja piecas Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas plāna 2019.-2020.gadam **sabiedriskās apspriedes** ar mazākumtautību un romu pārstāvjiem, ar Kurzemes reģiona pārstāvjiem, ar Rīgas reģiona pārstāvjiem, ar Zemgales reģiona pārstāvjiem, ar Latgales reģiona pārstāvjiem, un ar Vidzemes reģiona pārstāvjiem.

Nodrošināta NVO pārstāvniecība Kultūras ministrijas Nacionālās identitātes, pilsoniskās sabiedrības un integrācijas politikas pamatnostādņu īstenošanas uzraudzības padomē, kā arī Kultūras ministrijas konsultatīvajās padomēs.

Valsts finansējums NVO sabiedrības līdzdalības veicināšanai

Reģionālā NVO atbalsta programma

Šī plāna pirmajā gadā īstenota Latvijas reģionu nevalstisko organizāciju atbalsta programma Vidzemes, Kurzemes, Latgales, Zemgales un Rīgas reģionos. Tās ietvaros atbalstītas NVO iniciatīvas pilsoniskās sabiedrības, starpkultūru dialoga un mazākumtautību nevalstisko organizāciju atbalsta jomās. Reģionālajos NVO centros īstenotas aktivitātes NVO kapacitātes stiprināšanai un savstarpējās sadarbības un sadarbības ar vietējām pašvaldībām, komersantiem un kultūras iestādēm veicināšanai, nodrošinot informāciju un bezmaksas konsultācijas. Tikuši organizēti informatīvi pasākumi par vietējo cilvēku iesaistišanos savas kopienas dzīves apstākļu un kvalitātes uzlabošanā, veicinot cilvēka, kopienas un valsts izaugsmi un ilgtspēju.

1.tabula: Latvijas reģionu NVO atbalsta programmas sniegtais atbalsts NVO 2018. gadā

Reģions	Atbalstīto projektu skaits	Kopējais finansējums
Vidzemes reģionā	11 projekti	24 107 euro
Kurzemes reģionā	18 projekti	23 991 euro
Latgales reģionā	21 iniciatīva	24 000 euro
Zemgales reģionā	18 iniciatīvas	24 000 euro
Rīgas reģionā	9 projekti	23 986 euro

Avots: Kultūras ministrija

⁸ <https://www.per.gov.ie/en/consultation-guidelines/>

⁹ https://www.partizipation.at/standards_pp.html

¹⁰ Council of Europe. Committee of Ministers. *Guidelines for civil participation in political decision making*. 27 September 2017.

Valsts budžeta programma "Latvijas NVO fonds"

Atbalsts tām nevalstiskajām organizācijām, kuras veic interešu aizstāvību sabiedriskā labuma darbības jomās un īsteno līdzdalības aktivitātes, tika izvirzīta kā prioritāte 2015. gadā, izveidojot Latvijas NVO fondu - atsevišķu valsts budžeta programmu NVO darbības atbalstam.¹¹ Turpmākos gados minētā prioritāte tika konsekventi ievērota programmas īstenošanā.

Gan 2017. gadā, gan 2018. gadā kopējais programmas ietvaros pieejamais valsts budžeta finansējums bija EUR 400 000 gadā.

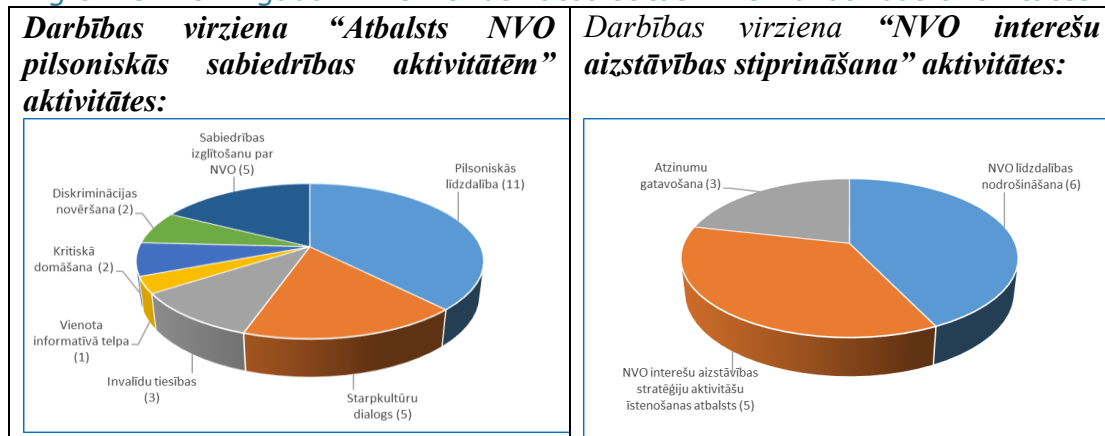
2017. gadā ar programmas "NVO fonds" līdzekļiem atbalstīta 42 projektu īstenošana.¹²

2018. gadā valsts budžeta programmas "Latvijas NVO fonds" ietvaros atbalstīta 31 projekta īstenošana, t.sk. 25 projekti darbības virzienā "NVO darbība stiprināšana" un 6 "NVO interešu aizstāvība". Informācija par projektu ietvaros sasniegto būs pieejama 2019. gada sākumā. Projektu kopsavilkumi pieejami šeit: <https://ej.uz/g57z>.

Jāuzsver, ka ir liela interese par šo valsts programmu - 2017. gada gada konkursa ietvaros tika saņemti 149, bet 2018. gadā 103 projektu pieteikumi, bet kopējais pieprasītais programmas finansējums vidēji ir 3 reizes lielāks par pieejamo finansējumu.

2018. gadā Kultūras ministrija un NVO sadarbojās Sabiedrības integrācijas fonda Stratēģiskās plānošanas komitejā, strādājot pie 2019. gada Valsts budžeta programmas „Latvijas NVO fonds” nolikuma izstrādes, kur NVO interešu aizstāvība turpina būt viens no prioritārajiem darbības virzieniem.

1. grafiks: 2017. gadā "NVO Fonds" atbalstītās NVO līdzdalības aktivitātes

Avots: SIF

¹¹ Konceptuālais ziņojums „Par valsts finansēta nevalstisko organizāciju fonda izveidi”. Apstiprināts ar Ministru kabineta 2015. gada 16. decembra rīkojumu Nr.792.

¹² Programmas izvērtējums pieejams šeit: <https://ej.uz/9ouz>.

Sadarbības partneru iniciatīvas

2018.gada 25.septembrī **ManaBalss** atklāja jaunu tiešsaistes platformu *ParVaiPret.lv*, kuras izveide bija daļa no šī plāna apņemšanās. *ParVaiPret.lv* mērķis ir noskaidrot iedzīvotāju viedokli par jautājumiem Saeimas dienaskārtībā. Platformā viegli un pārredzami izklāstīti izvēlēti aktuālie jautājumi, kas ir Saeimas dienas kārtībā. Iedzīvotājiem dota iespēja par katru no tiek balsot – “par” vai “pret”. Tādējādi platforma ir jauns rīks, kas ļauj noskaidrot sabiedrības viedokli jautājumos, kas ir lēmumu pieņemšanas procesā.

ParVaiPret.lv – <https://parvaipret.lv>.

Domnīca “Providus” sarunu festivāla LAMPA ietvaros 2018.gada 29.jūnijā rīkoja meistarklasi par sabiedrības līdzlemtu budžetēšanu (*participatory budgeting*). Pēc pasākuma visām Latvijas pašvaldībām aizsūtīti ieteikumi sabiedrības iesaistei budžeta veidošanā: <http://providus.lv/article/par-sabiedribas-lidzlemtu-budzetesanu>. Ar Jūrmalas, Saldus un Cēsu pašvaldībām norit pārrunas par iespējām šajās pašvaldībās organizēt sabiedrības līdzlemtas budžetēšanas procesus. Tāpat 28.jūnijā “Providus” rīkoja meistarklasi pilsoniskajiem aktīvistiem par *Facebook* kampaņu organizēšanu - arī pēc šī pasākuma apkopotas galvenās atziņas un nosūtītas pilsoniskajiem aktīvistiem: <http://providus.lv/article/noderigi-padomi-nvo-un-aktivistiem-par-facebook-lietosanu>

LU SZF SPPI veikto pētījumu ietvaros pievērsta uzmanība sabiedrības līdzdalībai lēmumu pieņemšanā. 2018.gadā izdota Valsts pētījumu programmas SUSTINNO apakšprojekta noslēguma monogrāfija *Apmaldījušies brīvībā: anomija mūsdienu Latvijā*, zin.red.A.Zobena, kur ir pievērsta uzmanība arī sabiedrības līdzdalības jautājumam.

2. apņemšanās: Vienots tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāls un e-pakalpojums "Tiesību aktu projektu sabiedriskā apspriešana"

Vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla (turpmāk – TAP portāls) izveides mērķis ir Ministru kabineta lēmumu pieņemšanas procesa modernizēšana, nodrošinot sabiedrībai pieejamāku līdzdalību un valsts pārvaldei efektīvāku un ātrāku tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas procesu, kā arī sēžu vadības procesu pilnveidošana (darba kārtību projektu izstrāde un apstiprināšana, protokolu izstrāde un parakstīšana, rezolūciju gatavošana, Ministru kabineta sēdē pieņemto dokumentu pārvaldība), tai skaitā Ministru kabineta un Ministru kabineta komitejas sēžu, Valsts sekretāru sanāksmju organizēšanas un norises informācijas sistēmas funkcionalitātes pilnveidošana. TAP portālā būs pieejama vispārpieejama un ierobežotas pieejamības informācija.

TAP portāla izstrāde ir ilgtermiņa iniciatīva (projekts), kas atbilst Latvijas normatīvajos aktos par Eiropas Reģionālās attīstības fonda projektu gaitu noteiktajam.

Galvenās darbības mērķa sasniegšanai:

- ✚ Programmatūras izstrādes iepirkuma dokumentācijas izstrāde un iepirkuma procedūras realizācija.
- ✚ Vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla izstrāde.
- ✚ Vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla ieviešana.
- ✚ Vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla lietošanai nepieciešamo normatīvo regulējumu izmaiņas.
- ✚ Sabiedrības līdzdalības E-pakalpojuma "Tiesību aktu projektu sabiedriskā apspriešana" izstrāde un ieviešana.
- ✚ Darbības procesu uzlabošana, lietojamības pilnveide.
- ✚ Datu kvalitātes pilnveide un datu atkalizmantošanas nodrošināšana, sagatavojot atkalizmantojamo datu kopas.
- ✚ Informatīvie un publicitātes pasākumi par projekta īstenošanu. Vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla izvietošana iekšlietu ministrijas datu centrā.

TAP portāla izveide pēc būtības būs jauna pieeja TAP izstrādē un aprītē, konceptuāli atsakoties no dokumenta kā publiskās pārvaldes procesu un informācijas organizācijas rīka.

TAP portāls nebūs lietvedības sistēma, bet datu aprites informācijas sistēma. Informācija tiks radīta, uzkrāta, apstrādāta un izplatīta digitāli, ievērojot "digitāls pēc noklusējuma" principu (*digital by default*). Visi dati tiks strukturēti uzkrāti TAP portālā un vēlāk centralizēti no TAP portāla nodoti glabāšanai Valsts arhīvā.

Visa informācija par tiesību aktu projektu dzīves ciklu, sākot no darba uzdevuma par tā izstrādāšanu, starpinstitucionālā saskaņošana, kontrole, sabiedrības iesaistīšana izstrādē un publiskajā apspriešanā, līdz lēmuma pieņemšanai MK un datu nodošana tālāka lēmuma pieņemšanai Saeimā vai publicēšanai "Latvijas Vēstnesī", būs pieejama vienuviet – TAP portālā, nevis sadrumstalota dažādās sistēmās vai vietnēs.

2.tabula. Plānotais TAP portāla realizācijas laika plāns

Projekta darbības	Projekta īstenošanas laika grafiks (ceturkšņos)											
	2018				2019				2020			
	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.
Programmatūras izstrādes iepirkuma dokumentācijas izstrāde un iepirkuma procedūras realizācija	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla izstrāde				X	X	X	X	X	X	X	X	X
Vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla ieviešana							X	X	X	X	X	X
Vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla lietošanai nepieciešamo normatīvo regulējumu izmaiņas					X	X	X	X	X	X	X	X
E-pakalpojuma "Tiesību aktu projektu sabiedriskā apspriešana" izstrāde un ieviešana						X	X	X	X	X	X	X
Darbības procesu uzlabošana, lietojamības pilnveide	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Datu kvalitātes pilnveide un datu atkalizmantošanas nodrošināšana, sagatavojot atkalizmantojamo datu kopas			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Informatīvie un publicitātes pasākumi par projekta īstenošanu	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla izvietošana datu centrā						X	X	X	X	X	X	X

Avots: Valsts kanceleja

TAP portāla izveide nesīs būtiskus ieguvumus pilsoniskajai sabiedrībai, nevalstiskajām organizācijām (t.sk. valdības sociālo un sadarbības partneru organizācijām), privātajam sektoram, ministrijām un to padotībā esošajām valsts pārvaldes iestādēm. Ar TAP portāla realizāciju paredzēts veicināt sabiedrības uzticēšanos valsts pārvaldei, iesaistot to lēmumu pieņemšanā un sekmējot tiesību aktu pieņemšanas procesa caurspīdīgumu.

Līdz ar TAP portāla izveidi jebkurai interesentam būs pieejama ērta vide, kurā vienkārši ieraudzīt visus vispārpieejamos tiesību aktu projektus un ar tiem saistīto informāciju. Tāpat ieinteresētās personas varēs pieteikties uz tiesību aktu jaunumiem un/vai izmaiņām par interesējošo jomu un automātiski saņemt informāciju.

Tiks izveidots e-pakalpojums "Tiesību aktu projektu sabiedriskā apspriešana", ar kuru sabiedrības locekļi varēs paust savu viedokli un iesaistīties tiesību aktu izstrādē. Papildus, īstenojot TAP projektu, tiks veicināta e-prasmju apguve, lai e-pakalpojums "Tiesību aktu projektu sabiedriskā apspriešana" arī praksē ļautu nodrošināt plašu sabiedrības iesaisti tiesību aktu projektu apspriešanā, izmantojot elektroniskās ierīces.

Sabiedrībai atkalizmantošanai būs pieejamas vispārpieejamo tiesību aktu projektu atvērtās datu kopas.

TAP būtiski uzlabos informācijas apriti valsts pārvaldē, nodrošinot augstāku darba efektivitāti un mazinot slogu neautomatizēto darbību veikšanai.

Paveiktais TAP portāla izveides ietvaros laika posmā no 2017. gada 1. augusta līdz 2018. gada 30. jūnijam:

- ✚ Ministru Kabinets apstiprinājis ERAF projektu "Vienotais tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāls"¹³ un tas ir iekļauts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju mērķarhitektūrā, kas ir par pamatu projekta uzsākšanai.
- ✚ Parakstīti trīs sadarbības līgumi - ar Iekšlietu ministrijas Informācijas centru par infrastruktūras pakalpojumiem TAP portāla izvietojšanai, bet ar Tieslietu ministriju un VAS "Latvijas Vēstnesis" par sadarbību TAP portāla datu apmaiņas un konsultāciju jomā.
- ✚ Noslēgta vienošanās Nr.2.2.1.1./17/I/014 ar Centrālo finanšu un līgumu aģentūru par TAP projekta īstenošanu (08.01.2018.).
- ✚ Ir izstrādāta TAP portāla tehniskā specifikācija.
- ✚ TAP projekts prezentēts Valsts Prezidenta kancelejā un starpministriju sanāksmēs.
- ✚ Šobrīd noris Sarunu procedūra TAP portāla izstrādātāja izvēlei.

---

¹³ 29.08.2017. rīkojums "Par informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu ieviešanu publiskās pārvaldes informācijas sistēmu jomā (mērķarhitektūras 10.0 versija)

3. apņemšanās: Latvijas Atvērto datu portāla izveide, iesaistot sabiedrību atvērto datu kopu atlasē

Efektīva atvērto datu portāla izveide

VARAM ir vadošā iestāde informācijas sabiedrības, elektroniskā pārvaldes un valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības politikas veidošanā un uzraudzībā.¹⁴ 2018.gadā VARAM arī tika noteikta par atvērto datu jomas koordinējošo iestādi.¹⁵

Atvērto datu portāls www.data.gov.lv ir Latvijas sabiedrībai pieejama atvērto datu platforma, kas ir vienota sadarbības vide Latvijas atvērto datu publicētājiem un izmantotājiem. Portāla datu publicētāji ir valsts un pašvaldību iestādes vai organizācijas, kas pilda valsts funkcijas. Uz 2018.gada 10. decembri Atvērto datu portālā ir **publicētas 164 datu kopas no 46 iestādes**.

Ir izstrādātas un publicētas vairākas Atvērto datu portāla praktiskas izmantošanas vadlīnijas, tostarp metodika datu publicēšanai.

Publisko datu pieejamība – tas ir viens no priekšnoteikumiem, lai sekmētu zināšanu balstītas ekonomikas potenciāla īstenošanu un valsts IKT investīciju ilgtspēju, nosaka [Informācijas sabiedrības pamatnostādņem 2014.-2020. gadam](#).

VARAM 2018.gadā, sadarbībā ar LATA un LIKTA, sagatavoja trīs informatīvos ziņojumus par publiskā sektora rīcībā esošo datu publicēšanu:

 Atbalsts ģeotelpisko un Valsts zemes dienesta datu kopu publicēšanai Latvijai Atvērto datu portālā. 2018. gada 6. februārī Ministru kabinets izskatīja informatīvo ziņojumu "Par Ministru kabineta 2017. gada 25. jūlija sēdes protokollēmumā (prot. Nr.37 1.§) "Noteikumu projekts "Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras maksas pakalpojumu cenrādis un tā piemērošanas kārtība"" 3.punktā dotā uzdevuma izpildi". Ministru kabinets arī atbalstīja papildu finansējuma piešķiršanu 2018.gadā Aizsardzības ministrijai Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūras datu publicēšanai atvērto datu veidā (Latvijai Atvērto datu portālā) un Tieslietu ministrijai, lai nodrošinātu, ka Valsts zemes dienests sniegtu Valsts adrešu reģistra un administratīvo robežu datus kā atvērto datus. Informatīvā ziņojuma pielikumos bija veikti aprēķini, kas pierādīja, ka datu publicēšana valsts budžetam dod lielāku pienesumu salīdzinot ar situāciju, kad valsts šos datus tirgo par maksu ;

 Uzdevums ministrijām un padotības iestādēm par atkalizmantošanai paredzētajām datu kopām. Ministru kabineta 2018.gada 3.aprīļa sēdē tika apstiprināts Informatīvais ziņojums "Par veicamajiem pasākumiem Digitālās ekonomikas un sabiedrības indikatora Latvijas rādītāju uzlabošanai". MK sēdes protokollēmumā dots uzdevums visām ministrijām izstrādāt un iesniegt VARAM grafiku par ministriju un to padotības iestāžu atkalizmantošanai paredzētām brīvi izvēlētām datu kopām, kuras plānots publicēt Latvijas atvērto datu portālā līdz 2018. gada 1. oktobrim.

¹⁴ Saskaņā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas nolikuma (Ministru kabineta 2011.gada 29.marta noteikumi Nr.233 (prot. Nr.20 30.§)) 1.7. punktu.

¹⁵ Ministru kabineta 2018.gada 6.februāra sēdes protokols Nr. 7 30.§

- ✚ **Prioritāri atveramās datu kopas valsts iestāžu rīcībā.** Ministru kabineta 2018.gada 17.jūlija sēdē apstiprināja informatīvo ziņojumu "Par prioritāri atveramajām datu kopām, kas ir valsts iestāžu rīcībā". MK sēdē tika dots uzdevums Valsts kasei, Iekšlietu ministrijas Informācijas centram, Lauku atbalsta dienestam, VARAM, Autotransporta direkcijai, Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centram un Dabas aizsardzības pārvaldei pakāpeniski publicēt informatīvajā ziņojumā norādītās datu kopas Latvijas Atvērto datu portālā informatīvajā ziņojumā noteiktajos termiņos. VARAM koordinēt informatīvajā ziņojumā minēto datu kopu publicēšanu. **Rezultātā publicēs 21 jaunu datu kopu.**

ES fondu projektu datu publicēšana Atvērto datu portālā

Atbilstoši darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 2.2.1. specifiskā atbalsta mērķa "Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību" 2.2.1.1. pasākuma "Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība" un 2.2.1.2. pasākuma "Kultūras mantojuma digitalizācija" projektos noteiktajam, iestādes, kuras īsteno projektus, papildus projektu ietvaros Latvijas Atvērto datu portālā www.data.gov.lv kopā publicēs 277 datu kopas.

Sadarbības partneru iniciatīvas - Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācija (LATA)

Lai informētu, izglītotu sabiedrību, veidotu izpratni par atvērtām tehnoloģijām, tajā skaitā atvērtajiem datiem, LATA organizē ikgadējas konferences. 2018. gada 1. februāra konferences tēma: Atvērtās tehnoloģijas - no datiem līdz zināšanām <https://lata.org.lv/konference2018/> 2018. gada konference pulcēja vairāk kā 300 dalībniekus.

Sadarbībā ar VARAM un Datu skolu 2018. gada 3. martā tika noorganizēts seminārs par atvērtu datu tematiku: <https://lata.org.lv/ielugums-uz-atverto-datu-dienu-2018/>

Lai cildinātu atvērtu tehnoloģiju, tajā skaitā atvērtu datu pielietojumu, LATA reizi gadā organizē Atvērto tehnoloģiju gada balvas konkursu <https://lata.org.lv/lata-konference-gada-balvas-iegust-latvijas-valsts-mezu-latvijas-universitate-un-rihards-olups/>

Lai veicinātu Latvijas augstskolu un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) uzņēmumu ciešāku sadarbību, savienojot studentu zinātniski pētniecisko darbību ar IKT uzņēmumu praktiskām vajadzībām atvērtu tehnoloģiju jomā, LATA 2017./2018. mācību gadā uzsāka akadēmiskā atbalsta programmu: <https://lata.org.lv/tag/lata-akademiska-programma/>

4. apņemšanās: Lēmumu pieņemšanas procesa un lobēšanas atklātums

Vienotajā valsts pārvaldes ētikas kodeksā ietvertas prasības lobēšanas jomā

Ministru kabinets 2018. gada 21. novembrī pieņēma jaunu tiesisko regulējumu - MK 2018. gada 21. novembra ieteikumus Nr. 1 Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi. Tajos iekļauta sadaļa par atklātību saziņā ar lobētājiem.

Noteikti trīs galvenie valsts pārvaldes un lobētāju saziņas principi – atklātība, vienlīdzība un godprātība. Tāpat, lai novērstu nepienācīgu ietekmi un vairotu atklātību par to, kā ietekmē tapis kāds lēmums, ieteikumi nosaka atklātības prasības par notikušu saziņu ar lobētājiem un gadījumos, ja kāds lobētāja priekšlikums ņemts vērā vai kļuvis par pamatu kāda dokumenta izstrādei, to norāda ar šo lēmumu saistītajā dokumentā.

MK 2008. gada 28. jūlija rīkojumā Nr. 435 "Par koncepciju "Lobēšanas tiesiskās reglamentācijas nepieciešamība Latvijā"" atbalstītais risinājums bija - lobēšanas atklātības pamatprincipu noteikšana valsts un pašvaldību institūciju ētikas kodeksos *vai publiskās varas subjektu kopīgajā ētikas kodeksā*.

Lobēšanas atklātība Saeimā

Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs (turpmāk – KNAB) iesniedza Saeimā priekšlikumus likumprojektam "Grozījumi Saeimas kārtības rullī", kas nosaka:

- ✚ pienākumu likumprojekta anotācijā un deputātu iesniegtajos priekšlikumos norādīt informāciju ar kādām formālām vai neformālām sabiedrības grupām vai privātpersonām, realizējot interešu pārstāvību, ir notikušas konsultācijas par kādu konkrētu tiesību normu (norādot attiecīgo pantu, tā daļu vai punktu);
- ✚ pienākumu Saeimas tīmekļa vietnē attiecīgajai komisijai pirms sēdes publicēt vispārpieejamo informāciju par sēdes darba kārtībā iekļautajiem jautājumiem – informāciju par uzaicinātajām personām, saņemtajām vēstulēm un atzinumiem par attiecīgo jautājumu vai likumprojektu, deputātu iesniegtos priekšlikumus un citus dokumentus;
- ✚ pienākumu deputātam ievērot vienlīdzības un atklātības principus saziņā ar formālām un neformālām sabiedrības grupām un privātpersonām, kā arī likumā noteiktajā kārtībā sniegt informāciju par notikušajām konsultācijām ar minētajām personām vai personu grupām;
- ✚ tiesības Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijai pašai ierosināt Saeimas deputātu ētikas kodeksa pārkāpumu lietas.

Izskatītie priekšlikumi ir vērsti uz labas pārvaldības principa veicināšanu, kā arī Eiropas Padomes Starpvalstu pretkorupcijas grupas-GRECO IV novērtējuma kārtā Latvijai izteikto rekomendāciju izpildi attiecībā uz lobēšanas tiesiskā regulējuma ieviešanu parlamenta deputātu darbā.¹⁶

2017. gada 14. novembrī Saeimas Juridiskās komisijas Kārtības ruļļa darba grupas sēdē tika konceptuāli atbalstīti šie KNAB sagatavotie priekšlikumi. Vienlaikus nav

¹⁶ GRECO IV novērtējuma kārtas Latvijas ziņojums pieejams šeit: <https://www.coe.int/en/web/greco/evaluations/round-4>

informācijas par minēto priekšlikumu tālāku virzību un izskatīšanu atbildīgajā Saeimas Juridiskajā komisijā.

2018.gada 10.decembrī, atzīmējot Starptautisko pretkorupcijas dienu, Saeimā notika pasākums, kurā diskutēja par lobisma regulējuma nepieciešamību un lobisma reģistra ieviešanas iespējām Latvijā. Pasākumu rīkoja Saeimas Aizsardzības, iekšlietu un korupcijas novēršanas komisija kopā ar biedrību "Sabiedrība par atklātību - Delna". Pasākuma noslēgumā klātesošie 13.Saeimas deputāti parakstīja Starptautisko pretkorupcijas deklarāciju.

5. apņemšanās: Iespēja sabiedrībai interaktīvā veidā iepazīties ar valsts budžeta līdzekļu ieguldījumu un sasniedzamajiem rezultātiem

Finanšu ministrijas tīmekļvietnē interaktīvais budžets un vizualizētie ministriju un citu centrālo iestāžu budžeti ir pieejami sākot ar 2017.gada budžetu.

2017. gada nogalē ir pilnībā pārveidota Finanšu ministrijas tīmekļvietnes sadaļa Valsts budžets http://fm.gov.lv/lv/sadalas/valsts_budzets/, vienkopus nodrošinot visu informāciju, kas attiecināma uz valsts budžetu, tā izstrādi, līdzekļu ieguldījumu un sasniedzamajiem rezultātiem. Ar šo turpmāk valsts budžeta informācija būs lietotājam daudz saprotamāka un ērtāk pārskatāma.

Sākot ar 2018. gada aprīli Finanšu ministrijas tīmekļvietnē interaktīvā un uzskatāmākā veidā ir iespēja iepazīties ar 2018. gada valsts budžetu, kas sniedz informāciju par valsts budžetu kā politikas realizācijas instrumentu. Ikvienam interesentam ir pieejama:

- ✚ interaktīvā budžeta infografika, kas ļauj lietotājam iepazīties ar deviņām budžeta ieguldījuma jomām (piemēram, veselība, izglītība, sociālā aizsardzība u. c.) un tām novirzīto finansējumu, kā arī uzzināt detalizētu informāciju par ieguldījuma virzieniem katrā no nozarēm. Papildus tiek sniegta informācija par rezultātiem, kuri sagaidāmi no valsts budžeta finansējuma ieguldīšanas attiecīgajā jomā – <http://www.fm.gov.lv/valstsbudzets>,
- ✚ vizualizēti ministriju un citu centrālo iestāžu budžeti gan kopsavilkumā, gan detalizēti. Lietotājs var iepazīties ar ministriju un citu centrālo iestāžu darbības jomām un tām novirzīto finansējumu, kā arī gūt priekšstatu par nozares darbības rezultātā sniegto labumu sabiedrībai. Tas tiek atspoguļots politikas un resursu vadības kartēs, kurās vienkopus ir sniegta iespējami aptveroša un raksturojoša informācija par nozares darbu attiecīgajā jomā – mērķis, tā sasniegšanā ieguldāmie resursi (angļu val. – *inputs*), sagaidāmie darbības rezultāti (angļu val. – *outputs*) un augstākā līmeņa sasniedzamie politikas un kvalitātes rādītāji (angļu val. – *outcomes*) - http://www.fm.gov.lv/lv/sadalas/valsts_budzets/valsts_budzeta_vizualizacija/budzets2018.

Finanšu ministrija, informējot sabiedrību par valsts budžeta līdzekļu ieguldījumu, sagatavo publicitātes infografikas, ko izmanto kā informatīvo materiālu gan interneta tīmeklī, gan vides reklāmās.

6. apņemšanās: Veicināt efektīva trauksmes celšanas mehānisma izveidi

Trauksmes celšanas likuma izstrāde

Saeima 2018.gada 11.oktobrī galīgajā lasījumā pieņēma Trauksmes celšanas likumu¹⁷. Trauksmes celšanas likums stāsies spēkā 2019.gada 1.maijā, kas ir starptautiski zināma kā darba svētku diena.

Likums tapa vairāku gadu kopīga darba rezultātā, kurā iesaistījās gan valsts pārvaldes institūcijas, gan sabiedrības pārstāvji, gan likumdevējs. 2014. gadā tika izveidota darba grupa Valsts kancelejas vadībā. 2017. gada martā likumprojektu "Trauksmes cēlēju aizsardzības likums" apstiprināja Ministru kabinets, un tas tika iesniegts Saeimā. Vēlāk Saeimā tika izveidota darba grupa, kas izstrādāja alternatīvu likumprojektu "Trauksmes celšanas likums".

Trauksmes celšanas likums ir nozīmīgs sasniegums, lai veidotu atbildīgu un atklātu valsti un sabiedrību. Tas parāda valsts nostāju, ka godprātīga trauksmes celšana ir atbalstāma rīcība un trauksmes cēlētājus nepieciešams aizsargāt.

Līdz ar jaunā likuma pieņemšanu Latvija pievienojās daudzām pasaules valstīm, kuras pēdējos gados pieņēmušas līdzīgus speciālos likumus trauksmes cēlēju aizsardzībai, tostarp Beļģijā, Īrijā, Slovākijā, Nīderlandē, Francijā, Zviedrijā, Lietuvā. Tāpat 2018. gadā Eiropas Komisija sagatavoja trauksmes celšanas direktīvas projektu un gada nogalē noritēja aktīvs darbs pie tā Eiropas Savienības Padomes darba grupas ietvaros Austrijas prezidentūras vadībā. Šajās sarunās Latviju pārstāvēja Valsts kanceleja. 2018.gada 14. augustā Ministru kabineta sēdē tika apstiprināta Latvijas Republikas nacionālā pozīcija Nr.1 "Par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem".¹⁸

Likumā paredzētie trauksmes celšanas kanāli un tiesiskā aizsardzība

Trauksmes celšanas likums paredz iespēju iedzīvotājiem pēc savas iniciatīvas celt trauksmi par sabiedrībai nozīmīgiem pārkāpumiem. Trauksmi varēs celt trīs veidos:

- izmantojot iekšējo trauksmes celšanas mehānismu,
- vēršoties kompetentajā institūcijā,
- noteiktos gadījumos - trauksmi varēs celt, sniedzot informāciju publiski.

Ar likumu aizliegts pret trauksmes cēlēju un tā radniekiem vērst represijas trauksmes celšanas dēļ. Šādos gadījumos trauksmes cēlētājam un tā radniekiem ir tiesības uz likumā paredzētajām aizsardzības garantijām.

Viens no likuma uzdevumiem ir aizsargāt trauksmes cēlēja identitāti, novēršot iespējamās represijas. Jau pašlaik likuma „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” 20.pantā ir paredzēts aizliegums izpaust informāciju par to, kura attiecīgās valsts institūcijas amatpersona vai darbinieks informējis par koruptīviem nodarījumiem, un bez objektīva iemesla radīt šādai personai tiešas vai netiešas nelabvēlīgas sekas.

¹⁷ <https://likumi.lv/ta/id/302465-trauksmes-celsanas-likums>

¹⁸ http://www.mk.gov.lv/sites/default/files/editor/mkpoz_220718_trauksmedir.1607.pdf

Saskaņā ar Trauksmes celšanas likumu, celt trauksmi varēs par dažādiem pārkāpumiem, it īpaši par korupciju, krāpšanu, amatpersonu bezdarbību, nolaidību vai ļaunprātīgu dienesta stāvokļa izmantošanu, izvairīšanos no nodokļu nomaksas, valsts naudas un mantas izšķērdēšanu, sabiedrības veselības, būvniecības, vides, pārtikas, darba drošības, sabiedriskās kārtības apdraudējumu, cilvēktiesību pārkāpumiem un pārkāpumiem publisko iepirkumu jomā un finanšu un kapitāla tirgus sektorā.

Diskusija par trauksmes celšanu likuma izstrādes gaitā

Sarunu festivāls LAMPA 2019 / 28.-29.jūnijā, Cēsis

Nākamie soļi

Likums stāsies spēkā 2019.gada 1.maijā. 2019.gada sākumā notiek darbs, lai sagatavotos likuma piemērošanai. Valsts kancelejā tiks izveidots trauksmes cēlēju kontaktpunkts. Jāizstrādā divas vadlīnijas – ziņojumu izskatīšanai kompetentajām institūcijām un iekšējo trauksmes celšanas mehānismu izveidei.¹⁹ 2019.gadā Valsts kanceleja, KNAB, Pretkrāpšanas kustība #Atkrāpies! un biedrība “Sabiedrība par atklātību – Delna” veiks informatīvus pasākumus, lai veicinātu izpratni par trauksmes celšanu. Valsts kanceleja izveidos tīmekļvietni, kur vienkopus būs būtiskākā informācija par trauksmes celšanu.

Pienākums ziņot par korupciju valsts institūcijās

Saeima 2018.gada 18.oktobrī 1.lasījumā atbalstīja KNAB izstrādātos grozījumus likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā” (Nr.1339/Lp12), kas to pieņemšanas gadījumā paredzēs, ka valsts amatpersona par tai zināmiem iespējamiem korupcijas, tai skaitā ārvalstu amatpersonu kukuļošanas, gadījumiem, informē publiskas personas institūcijas vadītāju vai Biroju; valsts drošības iestādēs strādājošās valsts amatpersonas informē Satversmes aizsardzības biroja direktoru vai ģenerālprokuru.

¹⁹ Vairāk informācijas: <http://www.mk.gov.lv/lv/content/trauksmes-celeji>

3.tabula: Valsts administrācijas skolas mācības, kurās iekļautas
trauksmes celšanas-ziņošanas tēmas

Mācību modulis	Laiks	Mācību tēmas / apakštēmas izklāsts	Dalībnieki (16.04.18 - 04.09.18.)
Valsts pārvaldes darbība tiesiskā valstī	2018.gada aprīlis- 2018.gada oktobris	Korekta rīcība, kā publiskajā sektorā nodarbinātais informē (iekšēji iestādē/ resorā, KNAB, citām institūcijām) par iespējamiem pārkāpumiem (citas personas interešu konfliktu, koruptīvām darbībām, noziedzīgu nodarījumu u.c.). Anonimitāte, iespējamās sekas, informācijas sniedzēja aizsardzība.	199
Institūciju iekšējie pasākumi korupcijas risku novēršanai	2018.gada septembra vidus – 2019.gada aprīlis	Iekšējās kontroles sistēmas izveide un uzraudzība: 1.1.3.1. Institūcijas kontroles vides izveide, kas ir vērsta uz korupcijas risku novēršanu. 1.1.3.2. Korupcijas riska novēršanas pasākumu noteikšana, ieviešana un īstenošana (rīcības/ pretkorupcijas plāna izstrāde). 1.1.3.3. kārtība ziņošanai par iespējamiem un konstatētajiem pārkāpumiem	-

Avots: Valsts administrācijas skola

Pretkrāpšanas kustība #Atrāpies!

Pretkrāpšanas kustība #Atrāpies! ir Finanšu ministrijas ES finanšu interešu aizsardzības koordinācijas dienesta AFCOS iniciatīva. Kustībā ir iesaistītas vairāk nekā 30 valsts pārvaldes iestādes un nevalstiskas organizācijas, kā arī daudzi uzņēmumi. Vairāk informācijas: <http://atkrapi.lv> un www.fraudoff.eu¹

2018.gada darba rezultāti:

– Pretkrāpšanas kustība #Atrāpies! jauniešiem vecuma kategorijā no 16 līdz 24 gadiem izstrādāja 5 padomus, uzsākot darba tiesiskās attiecības, un sadarbībā ar Valsts ieņēmumu dienestu un Valsts darba inspekciju par tiem tika izveidots video: <https://www.youtube.com/watch?v=X6S6yJ-0ACO>

– ar jauniešu organizāciju *Junior Achievement Latvia* 2018./2019. gadā skolēniem visā Latvijā uzdots sagatavot biznesa pasakas ar laimīgām beigām - “Ja neesi godprātīgs, #Atrāpies!”. Labāko pasaku autorus un skolotājus svinīgi apbalvos. #Atrāpies! sadarbībā ar *Junior Achievement Latvia* piedalījās iedvesmas konferencē “Uzdrīksties uzvarēt”

– aktīva sadarbība ar *YouTube* vēstnešiem jeb *vlogeriem*. Vairāk nekā 20 jaunieši, zināmi *YouTube* satura veidotāji stāstīja par riskiem, kādiem jaunieši var tikt pakļauti uzsākot darba gaitas. Notika konkurss ar vārdu mīklu - “Darba attiecību kultūra”, kur atminot jauniešu vidū tika izlozēti īpaši izveidoti džemperu (*hoodies*). Jauniešu vidū pazīstamas *Instagram* slavenības sociālajos kontos pauda atbalstu godīgiem darba ņēmējiem.

– veikti socioloģiskie pētījumi, lai noskaidrotu sabiedrības viedokli par negodīgu rīcību <http://atkrapi.lv>

– Pretkrāpšanas kustība #Atrāpies! ieguva trīs pasaules un Eiropas līmeņa godalgas komunikācijas jomā:

- Pasaules augstākā komunikācijas balva valsts sektora kategorijā: *IPRA Golden World Awards 2018*

- Starptautiska komunikācijas balva kategorijā “Sociālais projekts”: *Eventiada IPRA Golden World Awards (2018)*

- *European Excellence Awards 2018*, uzvarot pārmaiņu komunikācijas kategorijā

– plaša Eiropas Komisijas un Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai OLAF uzmanība, par Latvijas radošajām idejām vienoto ES finanšu interešu aizsardzībā šā gada laikā 3 reizes sniegtas prezentācijas Eiropas Komisijā, rādot paraugu citām ES dalībvalstīm.

7. apņemšanās: Veicināt izpratni par vērtībām un ētiku valsts pārvaldē

Vērtības un ētika valsts pārvaldē

Ministru kabinets 2018. gada 21. novembrī izdeva ieteikumus Nr. 1 “Valsts pārvaldes vērtības un ētikas pamatprincipi”²⁰, nosakot vienotas valsts pārvaldes vērtības un ētikas (rīcības, uzvedības) pamatprincipus. Jaunais tiesiskais regulējums jāievēro Ministra kabineta padotības iestādēm un tajās nodarbinātajiem.

Rezultātā pilnībā īstenots Atvērtās pārvaldības plāna 7.apņemšanās uzdevums. Tāpat ar šo jauno regulējumu Latvija īstenojusi vienu no Atvērtās pārvaldības deklarācijas principiem - ieviest augstus ētikas standartus un atbildību valsts institūcijās. Arī Latvijā līdz ar to izdevies īstenot ieceri, kas bijusi jau desmit gadus, izstrādāt vienotu valsts pārvaldes ētikas kodeksu.

MK ieteikumu mērķis ir veicināt vērtībās balstītu kultūru valsts pārvaldē, lai vairotos sabiedrības uzticēšanās, laba pārvaldība un pieņemto lēmumu atbilstība sabiedrības interesēm. Jaunie MK ieteikumi ir vienots, mūsdienīgs un visaptverošs valsts pārvaldes vērtību un ētikas (rīcības, uzvedības) principu ietvars.

To var izmantot kā pamatu vienotas izpratnes un rīcības veicināšanai, veidojot cilvēkresursu politiku, apmācībās un citos veidos.

Ieteikumos līdztekus vērtībām ietverti ētikas pamatprincipi, kas palīdz izprast vērtības un rīkoties atbilstoši tām. Tāpat ieteikumos ir papildu prasības vadītājiem. Ieteikumi paredz, ka Ministra kabineta padotībā esošajās iestādēs gada laikā pārskata prasības ētikas jautājumos, ņemot vērā jaunus MK ieteikumus, kā arī ievēlē vai nosaka uzticības personas ētikas jautājumos (līdz 2019. gada 21. novembrim).

²⁰ <https://likumi.lv/ta/id/303328-valsts-parvaldes-vertibas-un-etikas-pamatprincipi>

Labklājības ministrija savā darbībā diskusiju rezultātā izvirzījusi un vienojusies par trim vērtībām – atbildība, profesionālisms un kvalitāte. Tas ir atspoguļotas [ministrijas darbības stratēģijā 2017. – 2019. gadam](#). Definējot vērtības, svarīga ir partneru un iedzīvotāju iesaistes akcentēšana, ieceru un lēmumu skaidrošana, atvērtība jaunām idejām. Arī savā vīzijā ministrija saredz partnerības būtisko nozīmi, nosakot, ka ministrija ir uzticams partneris iedzīvotāju drošumspējas stiprināšanai. Ministrijas piemēram sekojušas arī nozares padotības iestādes, nosakot savas vērtības.

Valsts pārvaldes tēla un reputācijas inovācijas laboratorija

2018.gada oktobrī Valsts kancelejas vadībā uzsāka darbu pirmās trīs valsts pārvaldes inovācijas laboratorijas Latvijā, tostarp – tēla un reputācijas inovācijas laboratorija. Šīs laboratorijas mērķis – iedzīvināt jaunās valsts pārvaldes vērtības, veidojot vērtībās balstītu valsts pārvaldes tēlu.

Inovācijas laboratorijas tiek veidotas Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta programmas finansēta projekta ietvaros, kura mērķis ir veicināt *Valsts pārvaldes reformu plānā 2020* izvirzīto mērķi - efektīva, atbildīga un elastīga valsts pārvalde. Tas ir guvis finansiālu atbalstu 380 000 *euro* apmērā. Projektu īsteno Valsts kanceleja.

KNAB izglītojošie pasākumi valsts un pašvaldību institūcijās

Īstenojot sabiedrības izglītošanas pasākumus, Birojs valsts un pašvaldību institūciju, t.sk. kapitālsabiedrību amatpersonām ir skaidrojis un turpina skaidrot gan likumu prasības, gan profesionālās ētikas pamatvērtības un principus, kā arī ir sniedzis konsultācijas un turpina konsultēt par korupcijas novēršanas un ētikas jautājumiem. Laika periodā no 2017.gada 1.augusta līdz 2018.gada 31.oktobrim par valsts amatpersonu profesionālās ētikas jautājumiem izglītotas 5662 valsts un pašvaldību institūciju, t.sk. valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību, amatpersonas un darbinieki, 345 Rīgas Stradiņa universitātes Medicīnas fakultātes 1.kursa ārzemju plūsmas studenti un 36 Rīgas Tehniskās koledžas 4.kursa audzēkņi. Pārskatu par izglītotajām valsts un pašvaldību institūciju amatpersonām un darbiniekiem skatīt pielikumā.

4.tabula: Mācības Valsts administrācijas skolā, kurās iekļautas ar ētiku saistītas tēmas ²¹

Moduļa nosaukums	Īstenošanas laiks	Mācību tēmas un apakštēmas	Dalībnieku skaits*
Korupcijas un interešu konflikta risku novēršana	2018.gada februāris– 2018.gada marts	<i>// kurss</i> - Korupcijas novēršanas un ētiskuma loma personāla atlasē un attīstībā: Personāla atlases stratēģijas (kas prevalē – ētikas vērtības vai profesionalitāte, kā panākt balansu?) Personāla atlases stratēģijas (kas prevalē – ētikas vērtības vai profesionalitāte, kā panākt balansu?) Ētikas apmācību veidi/regularitāte (sākotnējās, ikgadējās, kārtējās, periodiskās u.tml.)	145

²¹ projekta Nr.3.4.2.0/15/I/002 “Valsts pārvaldes cilvēkresursu profesionālā pilnveide korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomā” ietvaros

		Ētikas kodeksa attīstība (no formāla uz reālu). Vienotais valsts pārvaldes ētikas kodekss/standarts – bāzes jautājumi	
Valsts pārvaldes darbība tiesiskā valstī	2018.gada aprīlis– 2018.gada oktobris	Ētikas jautājumi – valsts pārvaldes vērtības. Publiskajā sektorā nodarbināto uzvedības (ētikas) noteikumi. Tiesiskums, godprātīgums, atklātība, atbildība. Atspoguļojums teorijā, tiesību aktos, rekomendācijās. Izpratnes un praktiskas pielietošanas jautājumi. Ētikas un vērtību nozīme interešu konflikta un korupcijas novēršanā.	199
Institūciju iekšējie pasākumi korupcijas risku novēršanai	2018.gada septembris– 2019.gada aprīlis	iekšējās kontroles sistēmas izveide un uzraudzība: 1.1.3.3. ētikas kodekss u.c. iekšējo normatīvo aktu izstrāde un iestādes kultūra: 1.2.2.1. Ētikas principu noteikšana un ieviešana.	200 (paredzamais skaits)

* dati par laiku no 01.02.2018.–04.09.2018.

8. apņemšanās: Virzīties uz "nulles birokrātiju"

Administratīvā sloga mazināšanas kampaņa

2018. gada jūnijā – septembrī pēc Valsts kancelejas iniciatīvas tika īstenota administratīvā sloga mazināšanas kampaņa *"Piespēlē vienreiz, trāpi vienmēr!"*.

Kampaņas mērķis bija apzināt un novērst situācijas, kad iestādes pieprasa no privātpersonām informāciju, kas jau ir to rīcībā. Kampaņas laikā ikviens iedzīvotājs – fiziskā persona, uzņēmējs, valsts pārvaldes darbinieks – tika aicināts vietnē <https://mazaksslogs.gov.lv> ziņot par gadījumiem, kad netiek ievērots princips *"iesniedz vienreiz"*.

Izvērtējot identificētos gadījumus, tiek pārskatīti publisko pakalpojumu sniegšanas procesi, uzlabojot to kvalitāti un pieejamību.

Līdz 2018. gada 1. oktobrim saņemti vairāk nekā 110 priekšlikumi. No tiem vairāk nekā puse ir par "tikai vienreiz" principu un saistītiem jautājumiem. Citas tēmas: apmaiņa ar datiem starp valsts institūcijām, iekšējā un ārējā komunikācija, nepārdomāti pakalpojumu procesi un slikts serviss, nesamērīgas prasības, tajā skaitā e-risinājumos, iekšējie personālvadības procesi, komplicēta uzņēmējdarbības organizācija (uzņēmumu reģistrācija, darbības izbeigšana, atļaujas). Bieži tika kritizēta invalīdu apkalpošanas sistēma, izziņu par mācībām iesniegšanas nepieciešamība t.sk. pašvaldībās. Daļa priekšlikumu bija par procesiem, kas jau tiek pilnveidoti, daļa priekšlikumu - identificēja normatīvo aktu piemērošanas problēmas, daļa ir starpresoru jautājumi, kur ir vairākām institūcijām savstarpēji sadarbojoties jāveic procesu pārstrāde, atsevišķi jautājumi tiek risināti kā gadījumu analīze dizaina domāšanas mācībās.

Pārmaiņu vadības ekspertu grupa

2018. gada pavasarī pēc Valsts kancelejas iniciatīvas tika izveidota Pārmaiņu vadības ekspertu grupa. Tajā darbojas visu ministriju deleģētie eksperti, kas ir atbildīgi par pārmaiņu procesu virzību attiecīgajos resoros. Grupa uzsāka darbu 2018. gada jūnijā. Mērķis ir grupu sagatavot un iesaistīt administratīvā sloga identificēšanā un risinājumu izstrādē. VAS uzsāktas apmācības Pārmaiņu vadības grupas ekspertiem dizaina domāšanas un LEAN metodes izmantošanā.

2018.gadā šie eksperti jau nodrošināja augstākminēto administratīvā sloga mazināšanas kampaņas *"Piespēlē vienreiz, trāpi vienmēr!"* ietvaros iesūtīto priekšlikumu apstrādi un virzību.

Inovāciju laboratorija administratīvā sloga mazināšanai

2018.gada oktobrī Valsts kancelejas vadībā uzsāka darbu pirmās trīs valsts pārvaldes inovācijas laboratorijas Latvijā, tostarp – inovācijas laboratorija administratīvā sloga mazināšanai. Projekta mērķis ir ar inovatīvām metodēm attīstīt tādu instrumentu kopumu, kas tiktu izmantots uz lietotāju vērsts likumdošanas izstrādei.

Inovācijas laboratorijas tiek veidotas Eiropas Komisijas Strukturālo reformu atbalsta programmas finansēta projekta ietvaros, kura mērķis ir veicināt *Valsts pārvaldes reformu plānā 2020* izvirzīto mērķi - efektīva, atbildīga un elastīga valsts pārvalde. Tas ir guvis finansiālu atbalstu 380 000 euro apmērā. Projektu īsteno Valsts kanceleja.

Nozarēs paveiktais administratīvā sloga samazināšanā

Valsts kanceleja 2018. gada nogalē veica Aptauju par *Valsts pārvaldes reformu plāna 2020* izpildi 2018.gadā. "nulle birokrātija" ir viena no šī plāna prioritātēm. Aptauja parādīja, ka ir virkne konkrētu iniciatīvu, kas samazina administratīvo slogu nozarēs, piemēram:

- 2018.gadā PMLP ir uzsākusi līgumu slēgšanas procedūru, kas atvieglos informācijas apmaiņu uzturēšanas atļauju procesā, lai klientam nebūtu vēlreiz par sevi jāiesniedz informācija PMLP, kas jau pieejama citām iestādēm;
- ieviesta eIDAS vārteja, lai Latvijas iedzīvotājiem nodrošinātu piekļuvi citu ES valstu e-pakalpojumiem, bet citu ES valstu iedzīvotāji varētu piekļūt Latvijas e-pakalpojumiem;
- VID informācijas sistēmu pilnveidošana, lai palielinātu elektronisko pakalpojumu sniegšanas ātrumu, ērtumu un samazinātu nodokļu saistību izpildei nepieciešamo laiku,
- Lauku atbalsta dienesta klientu elektroniskā pieteikšanās sistēma platību maksājumu atbalstam, rezultātā no 2015. gada vairāk nekā 6 reizes ir samazinājies klientu pieļautais kļūdu līmenis.
- Lauku atbalsta dienesta pārbaudes uz vietas pakāpeniski tiek aizstātas ar attālinātām kontrolēm, izmantojot dronus un satelīttatēlus, kā rezultātā klients netiek apgrūtināts ar klātienes pārbaudēm.

Labklājības ministrija un tās padotības iestādes ir attīstījušas vairākus e-pakalpojumus, kas būtiski atvieglo piekļuvi un mazina arī administratīvo slogu, jo pakalpojumu var pieprasīt attālināti bez nepieciešamības apmeklēt iestādi klātienē. Piemēram, pieteikšanās bezdarbnieka vai darba meklētāja statusam, sociālā pakalpojuma sniedzēja reģistrācija, pieteikšanās dažādiem pabalstiem.

Ministrijas padotības iestādes Nodarbinātības valsts aģentūra, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra un Valsts darba inspekcija darbojas valsts un pašvaldību vienotajos klientu apkalpošanas centros, piedāvājot iespēju vairākus pakalpojumus saņemt vienuviet, kas mazina administratīvo slogu iedzīvotājiem, pieprasot dažādu institūciju sniegtos pakalpojumus.

Mācības par klientorientētu pieeju valsts pārvaldē

Apzinot esošo situāciju valsts pārvaldes darbībā, secināts, ka būtiskākie šķēršļi rezultātu sasniegšanai ir iekšējās komunikācijas, uz rezultātu orientētās starpresoru sadarbības, kā arī uz lietotāju vērstās orientācijas trūkums. Lai atbildētu uz šiem izaicinājumiem, Valsts kanceleja īsteno vairākus paralēlus savstarpēji saistītus pasākumus, kuru mērķis ir veicināt domāšanas un darba kultūras maiņu valsts pārvaldē.

- Sākot ar 2017. gada VAS notiek **mācības** par klientorientētu pieeju valsts pārvaldē, klientu apkalpošanu, publisko pakalpojumu sistēmu, IKT attīstību un e-pakalpojumiem. Plānots, ka šajās mācībās piedalīsies ap 1500 valsts pārvaldē nodarbinātie (uz 2018.gada decembri – ap 450).

- 2018. gada oktobrī VAS uzsāka **interaktīvo spēli FRONTline** klientu apkalpošanas jomā –izspēles veidā tiek attīstītas zināšanas par klientu apmierinātību, labas klientu apkalpošanas principiem un faktoriem, kas nosaka izcilu apkalpošanu. Plānots, ka gada laikā savas zināšanas un prasmes klientu apkalpošanas jomā pilnveidos vairāk nekā 1500 valsts pārvaldē nodarbināto, apmeklējot mācības, kas balstītas uz situāciju simulācijām un praktiskām nodarbībām.
- 2018. gada augustā – 2019.gada janvārī VAS organizē mācību kursu "Publiskā pakalpojuma dizaina mācības. Treneru mācības". Pasniedzēji no Lielbritānijas apmāca dažādu ministriju un iestāžu pārstāvjus piemērot dizaina domāšanu valsts darbā - veidot no iedzīvotāju viedokļa piemērotus risinājumus, kas ir balstīti lietotāju pieredzē un veidoti tos iesaistot. Tiek mācīts risinājumus testēt un prototipēt. Šīs mācības arī palīdz apgūt prasmes, kā organizēt procesu ar mazāku administratīvo slogu. Mācību dalībnieki tiks nodrošināti ar komandu motivēšanas un darbnīcu vadīšanas praktiskajām iemaņām, kas tiem ļaus izplatīt šīs zināšanas savās publiskās pārvaldes institūcijās.

9. apņemšanās: Atklātība un efektivitāte publisko iepirkumu jomā

Veicināt Elektroniskās iepirkumu sistēmas plašāku izmantošanu

ESPD integrācija Elektronisko iepirkumu sistēmas e-konkursu apakšsistēmā

Lai palielinātu atklātību publisko iepirkumu jomā, 2017.gadā aizsākās darbs, lai atbilstoši ES līmenī noteikto Eiropas vienoto iepirkuma procedūras dokumentu (turpmāk – ESPD)²² integrētu Elektronisko iepirkumu sistēmas²³ e-konkursu apakšsistēmā. Tas arī tika noteikts kā viens no šīs apņemšanās starpposma mērķiem.

Lai lietderīgi izlietotu finanšu līdzekļus, norit darbs, lai izstrādi virzītu uz pēdējo aktuālo ESPD versiju. Vienlaikus uzdevumu izpildi kavē un darbus palēnina ES veiktās izmaiņas ESPD standartā (kopš aktivitātes sākuma ESPD standarts no *Regulated* mainīts uz *Self-contained*, kā arī *Exchange Data Model* pa šo laiku ir nomainījis vairākkārt).

2017.gada 20.decembrī Valsts reģionālās attīstības aģentūrā (VRAA) tika apstiprināts izmaiņu pieprasījums “Eiropas vienotā iepirkuma procedūras dokumenta (ESPD) integrācija Elektronisko iepirkumu sistēmā, 1.daļa”. 2018.gada 31.janvārī vispārīgās vienošanās Nr.VRAA/2015/03/AK/CI-97PKP ietvaros noslēgts darījums Nr. VRAA/2018/15 “ESPD integrācija Elektronisko iepirkumu sistēmā, 1.daļa” (Darījums). 2018.gada 31.augustā izstrādātājs iesniedzis Darījuma ietvaros veikto darbu 1.posma nodevumu. 2018.gada septembrī paredzēts parakstīt pieņemšanas - nodošanas aktu par Darījuma ietvaros veiktajiem 1.posma darbiem un uzsākt darbus pie 2.posma.

Elektronisko iepirkumu sistēmas e-izziņu un ESPD savstarpēja integrācija

Darbi, lai sasniegtu šo starpposma mērķi, paredzēti iepriekš minētā Darījuma 2.posma ietvaros.

Elektronisko iepirkumu sistēmas datu publicēšana Atvērto datu portālā

Šis starpposma mērķis ir sasniegts – Elektronisko iepirkumu sistēmas dati ir pieejami Atvērto datu portālā: <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/eis>.

Esošās funkcionalitātes paplašināšanai 2018.gada 14.jūnijā VRAA tika apstiprināts izmaiņu pieprasījums “Jaunas datu apmaiņas saskarnes izstrāde atvērto datu kopu nodošanai no EIS uz Atvērto datu portālu”.

2018.gada 29.jūnijā vispārīgās vienošanās Nr.VRAA/2017/09/AK/CI-110PKP ietvaros noslēgts darījums Nr. VRAA/2018/65 un noris darbu izstrāde.

Veicināt atklātības nodrošināšanu "zemsliedzēju" iepirkumos

Pie šī virsuzdevuma izvirzītais starpposma mērķis – informatīvā ziņojuma par risinājumiem atklātības nodrošināšanai "zemsliedzēju" iepirkumos un Elektronisko iepirkumu sistēmas funkcionalitātes nepieciešamajiem pielāgojumiem izstrāde – ir daļēji sasniegts.

2018.gada 10.jūlijā ir sagatavoti e-konkursu apakšsistēmas funkcionalitātes pielāgojumi zemsliedzēju iepirkumiem, kā arī citi lietojamība uzlabojumi. Vispārīgās

²² Šāds dokuments ir paredzēts ES direktīvas 2014/24/ES par publisko iepirkumu 59. pantā, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A32014L0024>

²³ <https://www.eis.gov.lv>

vienošanās Nr.VRAA/2017/09/AK/CI-110PKP ietveros ir paredzēts 2018.gada ietvaros veikt attiecīgo funkcionalitātes pielāgojumu darbu iepirkumu.

Saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritēriji

2017. gada 1. martā stājās spēkā jauns Publisko iepirkumu likums. Darbs pie ieteikumu sagatavošanas aizsākās 2017.gada vidū, uzrunājot nozaru asociācijas un citas nevalstiskās organizācijas un aicinot tās atjaunot jau IUB tīmekļvietnē publicēto un sagatavot jaunas vadlīnijas un ieteikumus.

Šī vidusposma izvērtējuma periodā (2017. gada 1. augusts līdz 2018. gada 30. jūnijam) publicēti Darba aizsardzības kompetento institūciju biedrības izstrādātie „Ieteikumi par iepirkumiem, kas saistīti ar darba aizsardzības līdzekļiem” (27.02.2018.).

Instrukcija, kā tehniski veidot vērtēšanas kritērijus e-konkursu apakšsistēmā rīkotā iepirkuma procedūrā, ir pieejama interaktīvu video apmācību formā: http://paligs.eis.gov.lv/pasutitajiem/N_0_1.html.

IUB tīmekļvietnē²⁴ publicētas dažādas vadlīnijas un informācija, kas tostarp ietver arī ieteikumus par saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem.

07.06.2017.	Latvijas Būvuzņēmēju partnerība	Vadlīnijas saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma noteikšanai būvniecības, kā arī “projektēt un būvēt” iepirkumos (LBP rīkoja konferenču ciklu 5 pilsētās, kurus apmeklēja gandrīz 400 dalībnieki, lai šīs vadlīnijas popularizētu)
07.06.2017.	Latvijas Drošības biznesa asociācija	Izmaiņas apsardzes darbību reglamentējošos normatīvajos aktos, par kurām būtu jāzina, organizējot publiskos iepirkumus apsardzes pakalpojumu nozarē
13.07.2018.	Finanšu nozares asociācija (agrāk - Latvijas Komercbanku asociācija) ²⁵	Vadlīnijas Kredītiestāžu sniegto garantiju, izziņu un apliecinājumu izmantošana iepirkumos
07.09.2018.	Auto asociācija un Latvijas auto nomu asociācija	Labās prakses ieteikumi jaunu un lietotu automobiļu piegādes un nomas (pilna servisa) iepirkumos (ar pielikumiem)

²⁴ <https://www.iub.gov.lv/>

²⁵ 2018. gada 12. jūlijā asociācijas biedru sapulce apstiprināja nosaukuma maiņu no Latvijas Komercbanku asociācija uz Finanšu nozares asociācija.

2018.g. Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācija & Latvijas atvērto tehnoloģiju asociācija IKT nozares rekomendācijas saimnieciski izdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas kritērijiem iepirkumiem IT jomā ²⁶

Izstrādē esošas saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma vērtēšanas vadlīnijas

Darba aizsardzības kompetento institūciju biedrība	Vadlīnijas darba aizsardzības ārpakalpojuma publisko iepirkumu veikšanai
Latvijas Apdrošinātāju asociācija	Latvijas Apdrošinātāju asociācijas ieteikumi apdrošināšanas pakalpojumu iepirkumiem
Latvija Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija	Vadlīnijas sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā Vadlīnijas medicīnas atkritumu apsaimniekošanas jomā

²⁶ IKT nozares rekomendācijas pieejamas <https://www.iub.gov.lv/> un <https://likta.lv/sip-vertesanas-kriteriji>

10. apņemšanās: Atklātība un atbildība publisko personu kapitālsabiedrību pārvaldības jomā

APŅEMŠANĀS (PASĀKUMI UN UZDEVUMI)	Izpilde / statuss
<p>Turpināt informēt sabiedrību par valsts kapitālsabiedrību pārvaldību un darbību, tajā skaitā veicinot to nefinanšu rādītāju un ilgtspējas ziņojumu publicēšanu.</p>	<p>PKC, sākot ar 2016. gada ikgadējo publisko pārskatu, informē par katras valsts kapitālsabiedrības finanšu rezultātiem, stratēģiskajiem mērķiem, svarīgākajiem notikumiem, galvenajiem finanšu un nefinanšu mērķiem, sasniegtajiem rezultātiem, pārvaldībā iesaistītajām amatpersonām, dzimumu attiecību pārvaldē un gada pārskata sagatavošanu pēc SFPS. Pārskatā tiek iekļauta arī informācija par aktualitātēm valsts kapitālsabiedrību pārvaldībā.</p>
<p>Veicināt papildu informācijas sniegšanas prasību valsts kapitālsabiedrībām, kas paredzētas MK 2017. gada 20. jūnijā atbalstītajos grozījumos Publisku personu kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldības likumā, efektīvu ieviešanu.</p>	<p>PKC paredzējis pārliecināties par publiskotās informācijas apjomu 2018. gada 4. ceturksnī.</p>
<p>Sekmēt atklātību un atbildību valsts un pašvaldību kapitālsabiedrību pārvaldībā un darbībā, popularizējot labās prakses piemērus.</p>	<p>2018. gada 3. aprīlī stājās spēkā grozījumi <i>Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 58. pantā</i> par publiskojamās informācijas apjomu (t.sk., statūti, valdes un/ vai padomes nolikums, informācija par padomi un valdes locekļiem (par katru atsevišķi): profesionālā darba pieredze, izglītība, amati citās kapitālsabiedrībās, kā arī valdes un padomes locekļu pilnvaru termiņi).</p> <p>PKC paredzējis pārliecināties par publiskotās informācijas apjomu 2018. gada 4. ceturksnī.</p>
<p>Uzlabot un papildināt PKC tīmekļvietni–datubāzi par valsts kapitālsabiedrību pārvaldību, tajā skaitā ar valsts kapitālsabiedrību</p>	<p>Kopš 2017. gada PKC apkopo informāciju par katras valsts kapitālsabiedrības profilu, t.sk. finanšu rezultātiem, vispārējo stratēģisko mērķi, svarīgākajiem notikumiem, galvenajiem finanšu un</p>

<p>profiliem. Izvērtēt iespēju tajā izvietot arī uzņēmumu nefinanšu datus.</p> <p>Pilnveidot ikgadējos publiskos pārskatus, nodrošinot tajos arvien plašāku informāciju par valsts kapitālsabiedrībām un to darbu sabiedrības interesēs, kā arī ietverot tajos informatīvu kopsavilkumu par katru valsts kapitālsabiedrību.</p>	<p>nefinanšu mērķiem, sasniegtajiem rezultātiem, pārvaldībā iesaistītajām amatpersonām, dzimumu attiecību pārvaldē un gada pārskata sagatavošanu pēc SFPS. Profili tiek publicēti ikgadējā pārskatā: http://www.valstskapitals.gov.lv/lv/datu-bazes-un-gada-parskati/gada-parskati/.</p> <p>Tuvākā nākotnē plānots uzlabot un attīstīt tīmekļvietnes-datubāzes funkcionalitāti, publicējot atsevišķi katras valsts kapitālsabiedrības profilu ērti pieejamā veidā.</p>
<p>Veicināt sadarbību ar valsts pārvaldes institūcijām, lai nodrošinātu apmaiņu ar nepieciešamajiem datiem.</p>	<p>2018. gadā tika veikts pilotprojekts, aicinot visu PKC darbam nepieciešamo informāciju iesūtīt apkopotā veidā, mazinot administratīvo slogu ministrijām un kapitālsabiedrībām.</p>
<p>Izvērtēt iespējas, izmantojot citu valstu labo praksi, veidot ceturkšņa pārskatus par valsts kapitālsabiedrībām, lai valsts kā īpašnieks operatīvi saņemtu datus un spētu savlaicīgi reaģēt iespējamu risku gadījumos.</p>	<p>PKC 2018. gadā piedalās Eiropas Komisijas finansētā projektā, lai apkopotu citu valstu pieredzi valsts kapitālsabiedrību pārvaldībā, tajā skaitā finanšu pārskatu sniegšanai.</p> <p>Vienlaikus, aktualizētas vadlīnijas kapitālsabiedrību vidēja termiņa darbības stratēģiju izstrādē, kas paredz kapitālsabiedrībām iekļaut informāciju par plānotajiem ieguldījumiem pētniecībā un attīstībā un investīciju projektos, kas tādējādi ļaus pieņemt izsvērtākus lēmumus attiecībā uz plānotajām inovācijām un iespējamajiem riskiem attīstības projektu īstenošanā.</p>
<p>Veicināt vienvērtīgu likumdošanā noteikto atklātības prasību publiskajām kapitālsabiedrībām ievērošanu kā valsts, tā arī pašvaldību un atvasināto personu kapitālsabiedrībās, t. sk. sniedzot konsultācijas.</p>	<p>PKC pastāvīgi sniedz konsultācijas, organizē apmācības un atbild uz valsts, pašvaldību un atvasināto publisko personu kapitālsabiedrību uzdotajiem jautājumiem par pārvaldību, tajā skaitā informācijas publiskošanu un atklātību.</p>
<p>Apzināt, vai pietiekamā apjomā un cik kvalitatīvi normatīvajos aktos noteiktās valsts un pašvaldību</p>	<p>PKC paredzējis pārliecināties par publiskotās informācijas apjomu 2018. gada 4. ceturksnī un, ja</p>

kapitālsabiedrību atklātības prasības tiek ievērotas, un popularizēt labās prakses piemērus.	nepieciešams, sagatavot priekšlikumus labās prakses piemēriem valsts kapitālsabiedrībās.
--	--

STARPPOSMA MĒRĶI UN RĀDĪTĀJI	Izpilde / statuss
Līdz 30.06.2018. Valsts kapitāla daļu turētāju, kas nodrošina visu likumā noteikto informācijas publiskošanas prasību izpildi, īpatsvars no visiem valsts kapitāla daļu turētājiem (rezultāts – 100 %)	PKC paredzējis pārlicināties par publiskotās informācijas apjomu 2018. gada 4. ceturksnī.
Līdz 31.12.2018. Valsts kapitālsabiedrību, kuras nodrošina visu likumā noteikto informācijas publiskošanas prasību izpildi, īpatsvars no visām valsts kapitālsabiedrībām (rezultāts – 100 %)	2018. gada 3. aprīlī stājās spēkā grozījumi <i>Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 58. pantā</i> par publiskojamās informācijas apjomu (t.sk., statūti, valdes un/vai padomes nolikums, informācija par padomes un valdes locekļiem: profesionālā darba pieredze, izglītība, amati citās kapitālsabiedrībās, kā arī valdes un padomes locekļu pilnvaru termiņi). PKC paredzējis pārlicināties par publiskotās informācijas apjomu 2018. gada 4. ceturksnī.
Līdz 31.12.2019. Valsts kapitālsabiedrību pārvaldības aktuālajiem jautājumiem veltīta konference (rezultāts – 1 konference katru gadu)	Katru gadu tiek organizēta konference vai semināri, piemēram, 2017. gada 10. novembrī: https://www.pkc.gov.lv/lv/pasakumi/sa-sniegtais-un-vel-daramais-publisko-kapitalsabiedribu-parvaldibas-reformas-vertejums .
Līdz 31.12.2019. Valsts kapitālsabiedrību, kas izstrādā nefinanšu ziņojumus, skaits (> 5)	AS “Latvenergo” kopš 2009. gada publisko koncerna ilgtspējas pārskatu. VAS “Latvijas Dzelzceļš” publicē ilgtspējas un gada pārskatu kopš 2016. gada. Valsts SIA “Latvijas televīzija” kopš 2016. gada publisko Korporatīvās sociālās atbildības pārskatu.

11. apņemšanās: Atklātība par uzņēmumiem, kas darbojas Latvijā, un to patiesajiem labuma guvējiem

Uzlabot un dažādot Uzņēmumu reģistra sniegto informāciju

APŅĒMŠANĀS (PASĀKUMI UN UZDEVUMI): Uzlabot un dažādot UR sniegtos informācijas izsniegšanas pakalpojumus, pilnveidojot izsniegšanas kanālus, UR tīmekļvietni un tiešsaistes meklēšanas iespējas, veicinot UR reģistros veikto ierakstu izmantošanu un nodrošinot efektīvāku publisko pieejamību tiem

STARPPOSMA MĒRĶI UN RĀDĪTĀJI	Izpilde / statuss
Līdz 01.10.2017. leviesta un sabiedrībai pieejama jauna Uzņēmumu reģistra tīmekļvietne	Izpildīts. Jauna Uzņēmumu reģistra tīmekļvietne www.ur.gov.lv sabiedrībai pieejama no 2018.gada 1.februāra.
Līdz 01.01.2019. Uzlabot un dažādot UR sniegtos informācijas izsniegšanas pakalpojumus, pilnveidojot izsniegšanas kanālus, tiešsaistes meklēšanas iespējas UR tīmekļvietnē, veicinot UR reģistros veikto ierakstu izmantošanu un nodrošinot efektīvāku publisko pieejamību tiem	Izpilde turpinās.

Komercreģistra informācijas pieejamība Eiropas e-tiesiskuma portālā

APŅĒMŠANĀS (PASĀKUMI UN UZDEVUMI): Nodrošināt Komercreģistra informācijas pieejamību Eiropas e-tiesiskuma portālā

STARPPOSMA MĒRĶI UN RĀDĪTĀJI	Izpilde / statuss
Līdz 08.06.2017. Nodrošināt Komercreģistra informācijas pieejamību Eiropas e-tiesiskuma portālā	Daļēji izpildīts. Komercreģistra informācijas pieejamība Eiropas E-tiesiskuma portālā nodrošināta atbilstoši E-tiesiskuma portāla piedāvātajām iespējām. Ņemot vērā, ka E-tiesiskuma portālā līdz 25.09.2018. nav nodrošināts maksājuma modulis, tajā iespējams saņemt tikai to informāciju, kas saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem tiek izsniegta bezmaksas. Minētā aizkavēšanās nav saistīta ar prasību neizpildi nacionālā līmenī un tiklīdz attiecīgā funkcionalitāte tiks nodrošināta E-tiesiskuma portālā, tiks uzsākta risinājuma pielāgošana arī no Latvijas puses.

Pilnveidot informācijas par patiesā labuma guvējiem reģistrāciju un pieejamību

APŅEMŠANĀS (PASĀKUMI UN UZDEVUMI): pilnveidot informācijas par patiesajiem labuma guvējiem reģistrāciju un efektīvu pieejamību normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā

2017.gadā tika veikti nozīmīgi grozījumi tiesiskajā regulējumā, pilnveidojot informācijas sniegšanu par patiesā labuma guvējiem un šīs informācijas pieejamību.

2017.gadā 9.novembrī stājās spēkā likuma grozījumi, kas paredz ikvienai personai tiesības saņemt Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra rīcībā esošo informāciju par patiesajiem labuma guvējiem tiešsaistes formā.

Attiecīgo informāciju sniedz par maksu Ministru kabineta noteiktajā apmērā, ja Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra darbību regulējošos normatīvajos aktos nav noteikts citādi – to paredz Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas apkarošanas novēršanas likuma 18.³ panta pirmā daļa, kas ir nozīmīgi grozījumi, 2017.gadā.

Tik plašas pieejamības pamatojums ir minēts attiecīgajā likuma pantā. Ierobežota ir vienīgi piekļuve to patieso labuma guvēju informācijai, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu – par minētajām personām informācija ir pieejama vienīgi tiesībsardzības institūcijām.

Latvijā patieso labuma guvēju reģistrācija ir inkorporēta jau esošajos juridisko personu reģistros, proti, nav atsevišķa patieso labuma guvēju reģistra, bet ir reģistrētā informācija par juridisko personu patiesajiem labuma guvējiem.

12. apņemšanās: Pētījumu un datu pieejamība un izmantošana pierādījumos balstītā lēmumu pieņemšanā un sabiedrībā

APŅĒMŠANĀS (PASĀKUMI UN UZDEVUMI):

Veicināt datu un pētījumu izmantošanu pierādījumos balstītai lēmumu pieņemšanai un plašākā sabiedrībā:

Pētījumu un publikāciju datubāzes pilnveide un popularizēšana

STARPPOSMA MĒRĶI UN RĀDĪTĀJI

31.12.2018.

Veicināt valsts un pašvaldību institūciju pētījumu pieejamību “Pētījumu un publikāciju datubāzē”, tajā skaitā to nosūtīšanu PKC

Uzsākts darbs pie *Pētījumu un publikāciju datu bāzē* <http://petijumi.mk.gov.lv> pieejamo datu kvalitātes, kā arī kvantitatīvo rezultātu paaugstināšanas. 2018. gada augustā veiktie datu bāzes uzlabošanas darbi ļaus turpmāk datu bāzes uzturētājam veikt kvalitatīvāku administrēšanas funkciju.

PKC veica datubāzes dokumentu revīziju par 2017. gadu (kopā 84 pētījumi) un aktualizēja datus. Papildus PKC aicināja ministrijas un institūcijas atjaunot informāciju, kur tās trūka, un iesniegt sarakstu ar 2018. gadā plānotajiem pētījumiem.

Veikti uzlabojumi, lai *Pētījumu un publikāciju datu bāzes* lietotājam būtu ērtāk pārlūkot konkrētu pētījumu. Tagad katram pētījumam ir sava interneta pārlūka saite, kurā ir arī paplašināts un uzlabots sākotnējās informācijas apjoms par pētījumu.

Šobrīd tiek veikts turpmāko *Pētījumu un publikāciju datu bāzes* pilnveides darbu saskaņojums un iepirkums, lai novērstu vairākas esošās tehniskā rakstura kļūdas un uzlabotu pētījumu meklēšanas rīku, kas ļautu datu bāzes lietotājiem ātrāk un ērtāk atrast interesējošo informāciju un pētījumus.

Izpratne par pierādījumos balstītu lēmumu pieņemšanu un datu izmantošana

Pētījumu un publikāciju datu bāze piedāvā funkcionalitāti, kas ļauj sasaistīt pētījumus ar politikas plānošanas dokumentiem, kas izstrādāti, balstoties uz konkrētiem pētījumiem.

Izglītojoši semināri un apmācības par pētījumiem un datiem

Pēc datu bāzes uzlabojumu veikšanas PKC plāno iesaistīt sadarbības puses un aizsākt diskusijas, lai popularizētu datubāzes un pētījumu lietderīgumu un izmantošanas iespējas.

Sākotnēji diskusijas veidā plānots uzrunāt un prezentēt uzlabojumus, secinājumus un ieteikumus Valsts sekretāru sanāksmē.

LSA arī sniedza konsultāciju Labklājības ministrijai, kura vēlējās pētījuma iepirkumā iestrādāt punktu par datu kopas nodošanu pasūtītājam. Plašās diskusijās ar vairākiem Latvijas Sociologu asociācijas biedriem tika apkopti un identificēti vairāki problēmjautājumi, kuriem netika rasts risinājums, kā rezultātā rekomendēts LM pagaidām neiestrādāt pētījuma iepirkumā prasību par datu kopas nodošanu pasūtītāja rīcībā. Tika identificēta arī problēma vienas ministrijas rīcībā, kura bija ievietojusi publiskais pieejamībai aptaujas datu failu, bez attiecīgiem drošības pasākumiem un metadatu aprakstiem, kas savukārt neatbilst labai praksei.

Šīs apņemšanās sadarbības partneru ieteikumi ir - 1) apmācības valsts pārvaldē par pētījumu ētiku, prasībām datu deponēšanai un par datu drošību; 2) vienotas vadlīnijas par datu uzglabāšanu, drošību un pieejamību.

LSA biedri ir pretimnākoši iesaistīties tālākā dialogā un apmācībās. LSA biedri reizē arī norāda uz pētījumu izmaksu sadārdzinājumu, ko radītu prasība sagatavot datus deponēšanai. Jānorāda arī, ka Vispārējā personas datu aizsardzības regula uzliek daudz stingrākas prasības un atbildību datu turētājiem, tāpēc tālākā pētījumu datu pieejamības jautājumu risinājumā būtu jāiesaista arī sertificēts datu aizsardzības speciālists ar izpratni par pētījumu specifiku un izpratni par Vispārējās personas datu aizsardzības regulas specifiskajām prasībām tieši attiecībā pret pētījumu datiem.

Pētījumu datu uzglabāšana kontekstā ar zinātnes datu repozitorija izveidi

Darbs pie šī uzdevuma norit. Notikusi PKC un sadarbības partneru tikšanās, puses ir atvērtas tālākai sadarbībai, tomēr resursu trūkuma dēļ tā var būt apgrūtināta.

PKC ir atvērts sadarbībai un no savas puses redz aktīvāku iniciatīvu pēc *Pētījumu un publikāciju datu bāzes* uzlabojumu veikšanas. Vienlaikus, svarīgi apzināt nepieciešamos resursu un IKT infrastruktūras uzlabojumus, uzdevuma īstenošanai. Apņemšanās īstenošanā iesaistītie sadarbības partneri iezīmē problēmu - pētījumi, kas ir *Pētījumu un publikāciju datu bāzē*, netiek nodoti glabāšanā un nav atkārtoti izmantojami. Līdzīga situācija joprojām ir ar sociālo zinātņu pētījumiem, kas veikti Latvijas zinātnes padomes grantu un valsts pētījumu programmu ietvaros.

Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātes Sociālo un politisko pētījumu institūts un Latvijas Sociologu asociācijas pārstāvji veikuši nozīmīgu darbu pie Sociālo zinātņu datu arhīva attīstības plāna izstrādes sadarbībā ar CESSDA.

Notikušas vairākās tikšanās LU ietvaros (ar sociālo zinātņu disciplīnu pārstāvjiem, ar prorektoru sociālo un tiesību zinātņu jomā, LU Bibliotēkas vadību) par zinātņu datu repozitorija izveidi (adaptējot datu aprakstīšanas vajadzībām esošo platformu, lai pētījumu datu kopas varētu deponēt kā identificējamu vienību, ar datu arhīvu prasībām atbilstošiem apraksta laukiem). Ir sperti pirmie soļi šāda zinātnes datu repozitorija izveidē nākošajā plānošanas periodā.

Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte un LSA turpinās darbu pie zinātnes datu repozitorija attīstīšanas.

Ja idejas risinājumiem iespējams attīstīt brīvprātīgā kārtā, tad pašu sistēmu pētījumu datu arhivēšanai un atkārtotas lietojamības nodrošināšanai nav iespējams izveidot bez papildu finansiāliem resursiem (infrastruktūra un cilvēkresursi programmēšanā un datu arhivēšanā).

Plāna īstenošana, uzraudzība un izvērtēšana

Atvērtās pārvaldības plāna īstenošanu koordinē Valsts kanceleja.

Plānā ietvertās 12 apņemšanās īsteno par tām atbildīgās valsts institūcijas sadarbībā ar citām iesaistītajām institūcijām, kā arī ar sadarbības partneriem (sabiedrības pārstāvji).

Šī plāna termiņš beidzas 2019.gada 30.jūnijā. Pēc šī termiņa tiks sagatavots nobeiguma ziņojums par plāna izpildi.

Vienlaikus 2019.gadā nepieciešams izstrādāt Latvijas ceturto nacionālo atvērtās pārvaldības rīcības plānu.

Iespēja dalīties Latvijas pieredzē šī plāna īstenošanā, kā arī gūt idejas jaunā Latvijas ceturkā atvērtās pārvaldības plāna izstrādei no citām OGP valstīm būs iespēja **6.globālajā OGP Atvērtās pārvaldības partnerības samitā**, kas notiks 29.-31.maijā Otavā, Kanādā. Vairāk par samitu: www.ogpsummit.org.

Vairāk informācijas:

<http://www.mk.gov.lv/lv/content/atverta-parvaldiba>

<https://www.opengovpartnership.org/countries/latvia>